

marie claire

ΙΟΥΝΙΟΣ 2013 €3,70

+ΜΕΓΑΛΟ ΑΦΙΕΡΩΜΑ
GREEN & WELLNESS

Summer
Splash

ΤΑ ΠΡΩΤΑ
ΜΑΓΙΟ

ΤΕΛΕΙΟΙ
ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΙ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΛΗ
& ΤΟ ΝΗΣΙ

ΠΡΟΣΩΠΑ

ΔΟΥΚΙΣΣΑ ΝΟΜΙΚΟΥ
ΕΛΕΝ ΜΙΡΕΝ
ΑΜΑΝΤΑ ΣΑΪΦΡΙΝΤ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΑΜΑΡΑΣ

BIENNALE
ΣΤΗ ΜΥΚΟΝΟ

Dramatic
Colors

ΜΑΚΙΓΙΑΖ

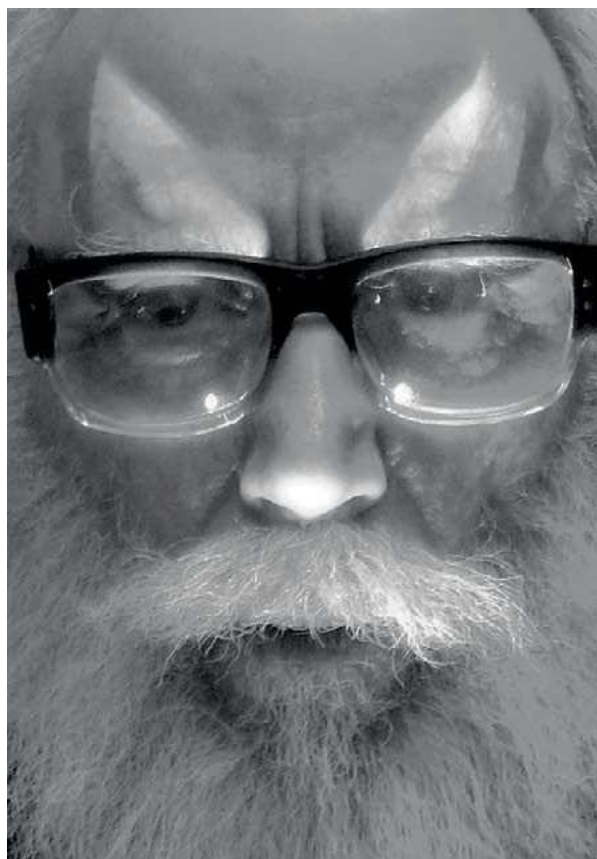
ΠΡΟΣΩΠΟ
ΜΕ ΤΗ
ΛΑΜΨΗ ΤΗΣ
ΦΡΕΣΚΑΔΑΣ

ΕΡΕΥΝΑ:
ΟΙ ΜΑΜΑΔΕΣ
ΤΑ ΒΑΖΟΥΝ
ΜΕ ΤΑ ΟΪΛΑ

ΕΝΑ ΜΩΡΟ,
ΑΛΛΑ ΑΡΓΟΤΕΡΑ

ΟΙ ΝΕΕΣ
ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ
ΣΤΗΝ
ΚΑΤΑΨΥΞΗ
ΩΡΙΩΝ





ΑΠΟ ΑΡΙΣΤΕΡΑ,
ΔΕΞΙΟΣΤΡΟΦΑ:
ΛΟΥΚΑΣ ΣΑΜΑΡΑΣ,
ΑΥΤΟΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΑ.
Η ΛΥΔΙΑ ΒΕΝΙΕΡΗ ΣΤΟ
ΣΤΟΥΝΤΙΟ ΤΗΣ ΣΤΗ ΝΕΑ
ΥΟΡΚΗ. Η ΣΚΗΝΟΘΕΤΙΣ
ΚΙΑΡΑ ΚΛΕΜΕΝΤΕ
ΣΤΗΝ ΑΙΓΥΠΤΟ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ ΑΠΟ
ΤΟΝ ΤΕΟ ΣΤΑΝΛΕΪ.



μυκόνος

Η ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΩΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΩΝ
ΣΤΟ ΝΗΣΙ ΤΩΝ ΒΑΡΒΑΡΩΝ
ΑΠΟ ΤΟΝ ΜΙΧΑΗΛ ΣΚΑΦΙΔΑ

biennale

Ο ήλιος αγαπάει αυτό το νησί όσο κανένα άλλο. Το φιλί του πύρινου μάγου έδωσε, ως γνωστόν, στη Μύκονο ζωή, φήμη και χρήμα. Ακόμα και στις μέρες της γονατισμένης Ελλάδας οι εκλεκτές σουίτες του νησιού με θέα το πλοιοβασιλεμα κοστίζουν τη βραδιά όσο και μια βαρβάτη μνιάντικη –πετσοκομμένη– σύνταξη και, για τον Αύγουστο τουλάχιστον, είναι ήδη φουλ. Η μεγαλύτερη μέρα του χρόνου (21 Ιουνίου) γιορτάζεται με διονυσιακό κέφι σε αυτό το Μανχάταν του Αιγαίου. Η θάλασσα δεν χάνει το χρώμα της ως τις 10 το βράδυ, που επιτέλους σκοτεινιάζει για να μπορέσουν οι άνθρωποι να ξεφύγουν από την αλιύρα και από τα μάγια του μάγου και να κατέβουν αρωματισμένοι στα σοκάκια για να επαναλάβουν το γύρο της Χώρας, που παραμένει ένα από τα γοητευτικότερα μονοπάτια της ντόλτσε βίτα, έστω και με λιγότερα ευρώ στην τσέπη. Αν η τέχνη είναι η απομίμηση της ζωής, όπως ισχυρίστηκε ο Αριστοτέλης πολύ πριν την εποχή των θαλαμηγών, στη Μύκονο ήταν πάντα δύσκολο να ξεχωρίσεις τη ζωή από την απομίμηση, ακριβώς επειδή αυτό το νησί είναι το δημιούργημα ενός δικού του καλλιτέχνη-θεού, του αφέντη ήλιου, ο οποίος κυβερνάει τον τόπο μέσα από ένα θεσπέσιο αναχρονισμό που στην εποχή του Ομήρου τον έλεγαν παγανισμό. Αν ο κόσμος πηγαίνει στο Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης στη Νέα Υόρκη για να δει *δρώμενα* (σκινοθετημένα καλλιτεχνικά *performances*), στη Μύκονο πηγαίνει για να πάρει μέρος σε μια αυθόρμητη παράσταση που –όσο ο ήλιος καίει τουλάχιστον– δεν τελειώνει ποτέ. Κάπως έτσι η ζωή και η τέχνη σμίγουν με φόντο τους γλάρους και την αλισάχνη. Ξέχνα την πλέμπα, τους μεθυσμένους στα κάμπινγκ και την εμπορικοποίηση των όμορφων παραλιών όπου ένα κακό κοκτέιλ σερβίρεται για 20 ευρώ στην άμμο.

Ομολογώ εξαρχής: η διάθεσή μου είναι ρομαντική. Χωρίς τρελή δόση ρομαντισμού δεν θα είχε φτάσει ούτε ο Βύρων στο Μεσολόγγι ούτε τα έργα του Λουκά Σαμαρά αυτό το καλοκαίρι στο μυκονιάτικο ανεμόμυλο του Μπόνη. Η μεγαλύτερη μέρα του χρόνου φέτος σημαίνει διπλή γιορτή για το νησί: έναρξη ενός ακόμα καλοκαιριού και εγκαίνια της Μπιενάλε Μυκόνου που διοργανώνεται για πρώτη φορά, με πολύ κέφι και αυτοσχεδιασμό καθώς και τη φιλοδοξία αυτό το όνειρο να επαναλαμβάνεται κάθε δύο χρόνια όσο η Γη γυρίζει και ο Ήλιος τη φωτίζει. Η μεγάλη προσδοκία μιας μπιενάλε είναι πάντα ο εναρμονισμός των ετεροκλητων στοιχείων, καλλιτεχνών και κινημάτων, και η υπενθύμιση στο πλατύ (τουριστικό πλέον) κοινό πως η τέχνη εξακολουθεί να έχει σημασία στις μέρες που όλα και τίποτα δεν έχουν μια ιδιαίτερη σημασία. Όταν ξεκινούσε η Μπιενάλε της Βενετίας το 1895 η Ιταλία ήταν μία από τις φτωχότερες χώρες της Ευρώπης με μόνη πλούσια κληρονομιά τη μνήμη της Αναγέννησης. Τα νερά της Βενετίας τότε, φαντάζομαι, δεν μύριζαν σαν οχετός όπως σήμερα και οι επισκέπτριες με τα ομπρέλινα περιφέρονταν στην πλατεία του Αγίου Μάρκου σαν φιγούρες από ιμπρεσιονιστικό πίνακα. Η Μπιενάλε ξεκίνησε ως μια μικρή επαρχιώτικη καλλιτεχνική συνάθροιση που με τα χρόνια εξελίχτηκε σε θεσμό και *must* της πλανητικής αφρόκρεμας των τεχνών και των δολαρίων που κάθε άνοιξη μονής χρονιάς κατέφταναν –και καταφτάνουν– με γόνδολες, πολλά μαπαγκάζ και γεμάτη ατζέντα. Τότε όμως, τον καιρό του πρώτου οράματος, η Μπιενάλε της Βενετίας, που αργότερα έγινε το πρότυπο για δεκάδες ανάλογες εκθέσεις σε πολλά μέρη του κόσμου, ήταν μια έκρηξη αυτοσχεδιασμού και ρομαντικής διάθεσης –να ξεπεράσει κανείς τα στεγανά μιας

φτωχής πραγματικότητας μέσα από μια πλιόλουστη μέρα στο φως της τέχνης πλάι στη θάλασσα.

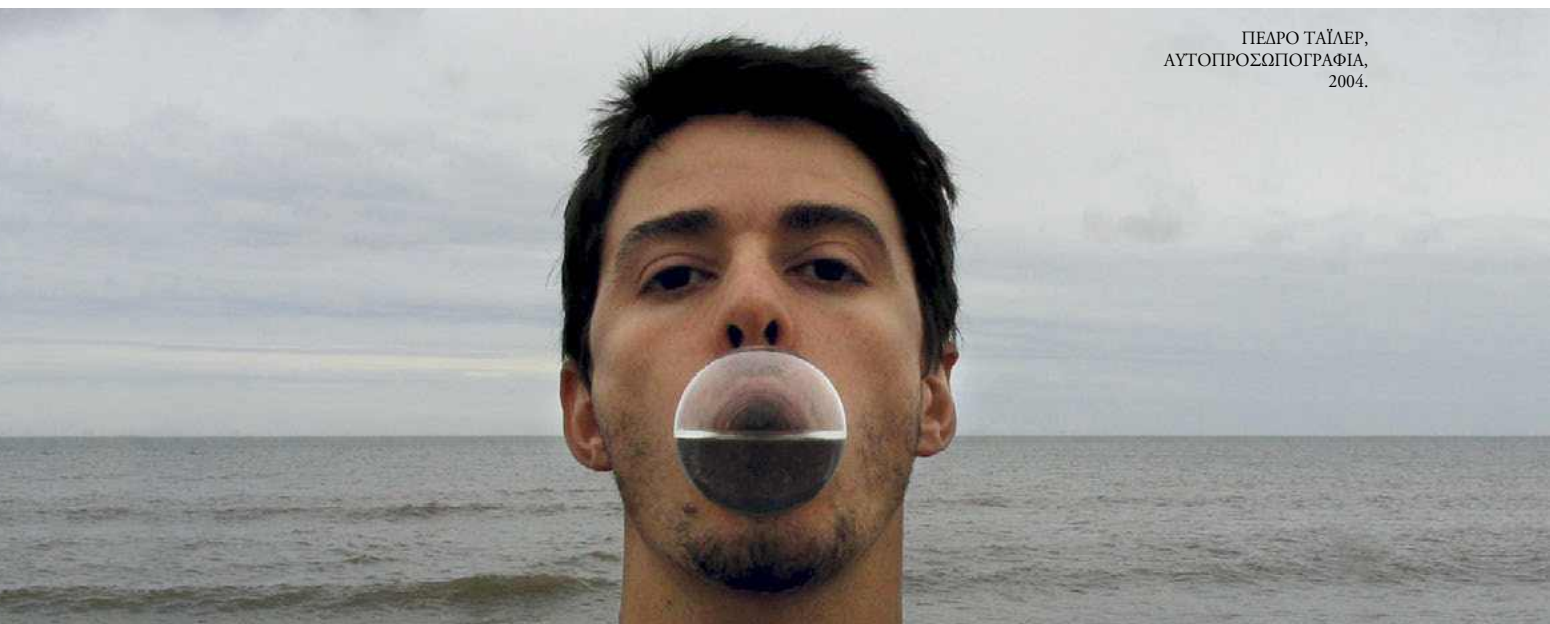
Η Ελλάδα του 2013 βρίσκεται σε παρόμοια θέση –ίσως και χειρότερη– με την Ιταλία του 1895. Η Μύκονος όμως, αφενός, ως γνωστόν, δεν είναι ακριβώς Ελλάδα, αφετέρου, τα νερά της ούτε μύριζαν ούτε μυρίζουν σαν οχετός ακόμα και όταν τα τερατώδη κρουαζιερόπλοια με τους αποχαυνωμένους ταξιδιώτες ζώνουν το λιμάνι της. Η καλλιτέχνης Λυδία Βενιέρη, που δυσφορεί με τα κρουαζιερόπλοια και το φορτίό τους, είναι μια ρομαντική Μυκονιάτσα που εδώ και μία πενταετία ονειρεύεται αυτό που θα συμβεί στις 21 Ιουνίου του 2013: τα εγκαίνια της Μπιενάλε Μυκόνου. Όλα αυτά τα χρόνια το νησί κατακλύστηκε από τις ορδές των σύγχρονων πειρατών και έμεινε με τη ρετσινιά ότι η μούσα του Αιγαίου είναι το άντρο της επώνυμης σαγιονάρας. «Αλλά δεν είναι έτσι», μου λέει η Λυδία ένα πρόσφατο βράδυ στη Νέα Υόρκη όπου είναι η έδρα της. «Η Μύκονος τους χωράει όλους. Είναι καιρός η τέχνη να επέμβει και να το αποδείξει». Η Λυδία θέλει να φέρει πίσω στο νησί όλους αυτούς που φοβούνται τους βάρβαρους: τους καλλιτέχνες, τους σκεπτόμενους, τους ευγενείς όλου του κόσμου που έχουν την εντύπωση πως η Μύκονος κοντεύει να μεταμορφωθεί από Μανχάταν σε Ντουμπάι του Αιγαίου. Ακόμα και αν δεν πειστούν όλοι για να έρθουν φέτος –αυτή είναι και η ενέργεια κάθε Μπιενάλε, το πείσμα της–, θα έρθουν του παραχρόνου και κάθε δύο χρόνια αργότερα που ο θεσμός θα εδραιώνεται και ολοένα και περισσότεροι σοφιστικέ καλεσμένοι θα καταφτάνουν.

ΤΟ ΝΗΣΙ
ΚΑΤΑΚΛΥΣΤΗΚΕ
ΑΠΟ ΤΙΣ ΟΡΔΕΣ
ΤΩΝ ΣΥΓΧΡΟΝΩΝ
ΠΕΙΡΑΤΩΝ ΚΑΙ
ΕΜΕΙΝΕ ΜΕ ΤΗ
ΡΕΤΣΙΝΙΑ ΟΤΙ ΕΙΝΑΙ
ΤΟ ΑΝΤΡΟ ΤΗΣ
ΕΠΩΝΥΜΗΣ
ΣΑΓΙΟΝΑΡΑΣ

NO BUDGET STORY

Και πώς διοργανώνεις μια μπιενάλε σε εποχές που οι τσέπες είναι σφιχτές; Άσ' το στη Λυδία. Το χρήμα δεν είναι ούτε η αρχή ούτε το τέλος της τέχνης, θα σου πει. Στην Άνω Μερά Μυκόνου, όπου είμαστε γείτονες τα καλοκαίρια, υπάρχει μόνο ένα ATM μηχανήμα στην πλατεία το οποίο (όπως και η Ελλάδα) ξεμένει συχνά από cash. Το βερρεσέ, λοιπόν, είναι ακόμα σύνθημα νταραβέρι στις ταβέρνες της πλατείας (μόνο αν σε ξέρουν, εννοείται, μην το φανταστείτε αλλιώς) όπου τα βράδια με το μελέμι και το κρασί ξεχνάει κανείς –και ανακουφίζεται– πως εννιά χιλιόμετρα παρακάτω ο πολιτισμός του facebook κάνει lounging και λικνίζεται –Ηλιος φυλάξι!– με τα τραγούδια της Ριάνα. Αυτή δεν θα είναι μια πλούσια πρώτη Μπιενάλε –κοπανιστή με ντόπιο παξιμάδι και χύμα κρασί αντί για καβιάρι και Μοët θα σερβιριστούν στους καλεσμένους στις βεράντες του παλιού αρχοντικού των Βενιέρηδων που αντιστέκεται στους αιώνες και τους αέρηδες λίγο κάτω από την πλατεία. Θα είναι όμως τόσο πλούσια όσο και οι διαθέσεις των διοργανωτών, των συμμετεχόντων και των καλεσμένων. Ο ρομαντισμός, ως καλλιτεχνική έξαρση ή απλή διάθεση, φτούραγε πάντα σε εποχές με προβληματικές αλήθειες. Και αν μη τι άλλο, αυτή η Μπιενάλε είναι δημιούργημα διάθεσης απόδρασης από την Ελλάδα της τρόικας και του μεγάλου χρέους. «Αυτή δεν είναι μια μπιενάλε», προειδοποιεί το μαυιφέστο στο site της Μπιενάλε Μυκόνου (mykonosbiennale.com). «Είναι ένα σμπόσιο όπου η τέχνη και η φιλοσοφία συναντιούνται με την ασυνήθιστη ενέργεια

ΠΕΔΡΟ ΤΑΪΛΕΡ,
ΑΥΤΟΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΑ,
2004.





ΑΠΟ ΠΛΑΝΟ
ΑΡΙΣΤΕΡΑ,
ΔΕΞΙΟΣΤΡΟΦΑ:
Ο ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗΣ
ΛΙ ΓΟΥΕΛΣ.
INTERVENTION
OF A BAG LADY
ON 14th STREET
ΤΗΣ ΡΟΣΑΛΙΝΤΑ
ΓΚΟΝΖΑΛΕΣ.
ΤΟ ΑΡΧΟΝΤΙΚΟ
ΒΕΝΙΕΡΗ ΣΤΗΝ
ΑΝΘ ΜΕΡΑ.



του νησιού... Όπως τα *Κύθηρα* του Μποντλέρ και η *Ιθάκη* του Καβάφη, η Μύκονος είναι ένα συμβολικό νησί: το υπερβατικό τοπίο της εναλλακτικής σκέψης».

ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΕΣ

Η Βενιέρη, της οποίας τα έργα έχουν παρουσιαστεί τις τελευταίες δύο δεκαετίες σε εκθέσεις σε Ευρώπη, ΗΠΑ, Ιαπωνία και Λατινική Αμερική, βιώνει τα οράματά της χωρίς ψευδαισθήσεις. Ξέρει πως πολλά σε αυτή την «πρώτη» της μυκονιάτικης Μπιενάλε βασίζονται στην εύνοια της τύχης και της καλής αίρεσης. Ως Μυκονιάτισσα το δέχεται αυτό όχι σαν απειλή αλλά σχεδόν σαν ερωτική πρόκληση. Όπως κάθε μεγαλειώδη οράμα, η Μπιενάλε Μυκόνου ξεκίνησε σαν ιδέα πριν από αρκετά χρόνια από τη Βενιέρη και τον παραγωγό και σκηνοθέτη Αντώνη Κιούκα, ο οποίος είναι και υπεύθυνος για τη λειτουργία του Cine Manto στη Χώρα Μυκόνου. Από μια αρχική ιδέα του Κιούκα να γίνει έκθεση με έργα της Βενιέρη στη Μύκονο προέκυψε τελικά το τόλμημα της Μπιενάλε –«Γιατί μόνο τα δικά μου έργα και όχι και άλλων;» σκέφτηκε η καλλιτέχνης. «Γιατί όχι κάτι μεγαλύτερο;» Κάπως έτσι η Βενιέρη και ο Κιούκας συνεργάστηκαν για να πραγματοποιηθεί η κοινή ιδέα τους. Σε αυτή την πρώτη Μπιενάλε, που η Βενιέρη αποκαλεί «initiation», «εισαγωγή», «γιορτή», «avant biennale», θα παρουσιαστούν έργα περισσότερων από 30 καλλιτεχνών σε διάφορα σημεία του νησιού, όπως στη Σχολή Καλών Τεχνών, στο Δημοτικό σχολείο της Χώρας, στο Cine Manto, στο σπίτι της Μαντώς, στους ανεμόμυλους, στον αρχαιολογικό χώρο της Δήλου καθώς και μέσα από αυτοσχέδιες καλλιτεχνικές εγκαταστάσεις όπου θα διεξάγονται *δρώμενα*.

Μερικά από τα highlights: δέκα βίντεο του Λουκά Σαμαρά –ο οποίος είχε εκπροσωπήσει την Ελλάδα στην 53η Μπιενάλε της Βενετίας το 2009– που θα προβάλλονται μέσα από δέκα iPads στον ανεμόμυλο του Μπόνη, η *Πλανητική έξοδος* της Βενιέρη, τα ανέκδοτα βίντεο του Εντ Στάνιμπεργκ με τα έργα της πρώτης περιόδου του Ζαν Μισέλ Μπασκιά, γλυπτά του Takis και του Μαρκ Χατζηπατέρα, ο περίφημος «δράκος» του Νομπούχιρο Ισιχάρα, τα μικρά βιογραφικά βίντεο της Κιάρια Κλεμέντε, οι παραστάσεις του χοροθεάτρου Οκτάνα του Κωνσταντίνου Ρήγου.

Πάνω απ' όλα, αυτή θα είναι μια avant biennale στο ωραιότερο νησί της Γης όπου θα μπορούσε ποτέ να συμβεί μια μπιενάλε! Η μόνη απειλή είναι τα θέληγνα του ίδιου του νησιού –οι καλεσμένοι ίσως ξεχαστούν σε κάποια παραλία και μαζί ξεχάσουν και την Μπιενάλε! Διότι, όσο ο ήλιος είναι εκεί ψηλά και οι διαθέσεις καίνε, είπαμε, όλα αποκτούν δευτερεύουσα σημασία σε αυτόν το βράχο του Αιγαίου που είναι αισθητικά ισχυρότερος από κάθε γλυπτό. Αλλά αυτή είναι και η ιδέα. Πλάι στον καυτό βράχο, πλάι σε αυτή την πρωτόγονη ομορφιά που κανένα τερατώδες κρουαζιερόπλοιο δεν θα σπιλώσει, οι άνθρωποι να αισθανθούν κάτι παραπάνω από τουρίστες. Η Βενιέρη, που είναι βιβλιοφάγος και καταβροχθίζει μυθιστορήματα σαν σοκολάτες, έχει πάντα μια ατάκα έτοιμη για κάθε περίπτωση. Για την Μπιενάλε Μυκόνου ο άσος της είναι ένας αφορισμός από το μυθιστορημα του Άπτον Σινκλέρ *Τέλος του κόσμου*. «Θα πρέπει να βυθιστούμε στη βαρβαρότητα ξανά, σε κάποια άλλη σκοτεινή εποχή», λέει ένας από τους νεαρούς απογοητευμένους ήρωες του μυθιστορήματος. «Γι' αυτό και η αποστολή της τέχνης είναι τόσο υψηλή, να σώσει την ανθρωπότητα διδάσκοντάς της την αληθινή αγάπη για την ομορφιά και εκτίμηση για τον πολιτισμό». **mc**

21 έως 25 Ιουνίου, mykonosbiennale.com